

Upphandlingsplan 2024 - 2025

Grundskolenämnden

GRF-2023-29258

Inledning

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige att stadens inköpsverksamhet, genom en tydlig politisk styrning, ska användas som strategiskt verktyg för att bidra till fler och bättre innovationer och att vidareutveckla det påbörjade arbetet med att uppnå sociala och miljömässiga mål. Den utredning som följde visade att ökad politisk styrning på nämnds nivå och koncernnivå kräver gemensam rapportering och planering av strategiskt angelägna upphandlingar, innovativa och hållbara upphandlingar.

Samtliga nämnder ska med anledning av kommunfullmäktiges beslut årligen redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar över tröskelvärden, hur hållbarhetshänsyn säkras i nämndens inköp och upphandlingar samt eventuella produkt- eller verksamhetsområden där mer hållbara och/eller innovativa inköpslösningar efterfrågas. Nämndernas upphandlingsplaner ska ligga till grund för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga inköpsprojekt. En sammanfogad rapport över inkomna upphandlingsplaner kommer att redovisas för kommunstyrelsen.

Grundskolenämndens ambition och målsättning är att fortsätta på inslagen väg och ytterligare öka förvaltningens ramavtalstrohet. Genom att även fortsättningsvis identifiera prioriterade inköpsområden där det sker löpande direktupphandlingar av varor och tjänster kan upphandlingar inledas, vilket syftar till nya förvaltningsspecifika eller stadsövergripande avtal. Införandet av det nya stadsövergripande upphandlings- och avtalssystemet Kommers under 2024 förväntas underlätta samordningen och effektivisera avtalshanteringen i förvaltningen.

Vidare är den årliga upphandlingsplan ett effektivt hjälpmedel för förvaltningens långsiktiga planering och styrning av vilka avtal som är på väg att löpa ut och ska förlängas eller avslutas, vilket kan leda till att en upphandling eventuellt måste påbörjas. Alla berörda enheter i förvaltningen ska i deras årliga verksamhetsplanering avsätta tillräckliga personella och finansiella resurser för att kunna hantera aktuella och kommande upphandlingar.

Största inköpsområden år 2022

Kommunstyrelsen arbetar aktivt med att upphandla kommunövergripande (kö) ramavtal inom samtliga inköpsområden i staden, och antalet ramavtalsområden ökar ständigt. Enligt Malmö stads Inköspolicy är det respektive nämnds ansvar att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk och att kommunövergripande avtal nyttjas eftersom hög avtalstrohet eftersträvas. För de behov som inte täcks av kommunens kommunövergripande ramavtal ska nämndspecifika avtal användas. Alternativt ska avtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner eller ADDA, nyttjas. Hög avtalstrohet är en förutsättning för en fungerande kontroll och styrning av inköpsverksamheten. Bristande avtalstrohet kan innebära att EU-direktiv och svensk lagstiftning inte följs, att förtroendet för kommunen som köpare minskar, att staden får sämre villkor med avseende på exempelvis pris, frakt, montering, garanti, miljö etcetera. Det innebär också att det arbete som staden lägger på att skapa ramavtal inte ger önskad effekt. Avtalstrohet är inte obligatoriskt att rapportera till kommunstyrelsen. Enskild förvaltning kan dock välja att rapportera till nämnd.

För att få en överblick över stadens värdemässigt största inköpsområden ska respektive nämnd redogöra för sina största inköpsområden år 2022 (tkr). Den del av inköpen som skett genom avrop på kommunövergripande ramavtal har noterats i tabellen. Inköp som inte avropats från stadens ramavtal har noterats i tabellen ”Inköp från annat avtal”.

Största inköpsområden 2022

Inköpsområde	Inköp från (k.ö.) avtal (tkr)	Inköp från annat avtal (tkr)	Totalt (tkr)
70104 Skolskjutsar	423	54 268	54 691
64130 IT- o teleinventarier	44 401	315	44 716
64300 Böcker, tidningar o facklitt	35 353	5 837	41 190
12220 Årets investeringar inventarier	36 194	2 345	38 539
61316 Städning	24 380	241	24 621
64131 Datorer	21 169	17	22 186
64605 Pedagogiskt förbr.material	17 198	2 760	19 958

Beloppen i ovan tabell avser enbart inköp från extern motpart. Vad gäller inköp av städning och skolskjuts har grundskolenämnden till stor del använt sig av servicenämnden i Malmö stad, vilket framgår nedan.

Inköp genom Serviceförvaltningen (internt inköp)

61316 Städning - Totalt uppgick förvaltningens kostnad för städning/lokalvård till ca 103 mkr för 2022. Inköp från serviceförvaltningen uppgick till ca 78 mkr.

70104 Skolskjutsar - Totalt uppgick förvaltningens kostnad för skolskjuts till ca 63 mkr för 2022. Inköp från serviceförvaltningen uppgick till ca 8 mkr. Drygt 1 mkr avser kostnad för skolskjuts som bedrivs av den fristående skolaktören Nytida i egen regi för elever som förvaltningen har befolkningsansvar.

Övrig upplysning: På konto 70101 terminskort/månadskort framgår att förvaltningen har en kostnad på ca 12 mkr som avser skolelevers resor med Skånetrafiken.

Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2024 - 2025

För att kunna fatta stadsövergripande strategiska beslut kring upphandlingar behöver kommunstyrelsen en sammanställning av samtliga större upphandlingar som planeras i respektive nämnd. Nedan ska nämnden därför redovisa samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärdet, år 2024 - 2025 samt uppskattat kontraktsvärde för dessa.

Upphandlingar som genomförs i samarbete mellan flera nämnder redovisas av den nämnd som ansvarar för genomförandet.

Kommunövergripande ramavtalsupphandlingar redovisas av Kommunstyrelsen.

Grundskolenämndens kommande upphandlingar och projekt under 2024 - 2025

- Under 2024 kommer upphandling att påbörjas avseende IT-stöd för digitalt skolval med förväntad driftstart höstterminen 2025. Se nedan.
- Under perioden kommer stort fokus att läggas på implementering och uppföljning av de nya avtalen inom skolskjutsområdet.
- Förvaltningen kommer även prioritera att det nya upphandlings- och avtalssystemet implementeras fullt ut i verksamheterna.
- Projektet Certifierade beställare kommer att genomföras i förvaltningen.

Projektet Certifierade beställare är en del av stadens handlingsplan för att motverka brott i välfärden. I handlingsplanen framgår att likvärdighet i de funktioner som genomför beställningar och direktupphandlingar, jämte tydliga riktlinjer och förutsättningar för avsteg från dessa, minskar risken för felaktiga inköp eller köp från osäkra leverantörer.

Syftet med projektet är att skapa förutsättningar för dem som gör inköp i Malmö stad att göra korrekta inköp från seriösa, upphandlade leverantörer. Inköp ska ske på rätt sätt genom rätt inköpsväg. För det behöver beställare ha rätt kunskap, rätt kompetens och en stödjande struktur för utbildning och support.

Nuläge och status på grundskolenämndens upphandlingar som redovisades i föregående upphandlingsplan 2023 - 2024

Modern systemmiljö - nytt elevregister

Ett nytt avtal för elevsystem så kallad modern systemmiljö upphandlades under 2023 i samarbete med förskole- och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Avtalet, som grundskolenämnden är systemägare för, förväntas uppgå till omkring 240 mkr över hela kontraktstiden på tolv (12) år, vars kostnad fördelas utifrån en beslutad nyckel. Leverantören Tieto Evry blev i september 2023 tilldelad kontraktet. Upphandlingen kom emellertid att överklagas till förvaltningsrätten, vilket försenar införandet av det nya elevregistret till dess att ärendet är avgjort i rättslig instans.

Diverse upphandlingar inom området skolskjuts

Nedan upphandlingar pågår parallellt i förvaltningen:

Skolskjuts - Taxi

Grundskoleförvaltningen har under 2023 i nära samarbete med förskole- och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen samt arbetsmarknads- och socialförvaltningen i serviceförvaltningens regi drivit upphandlingsprocessen avseende skolskjuts med taxi. Vid datum för denna rapportens färdigställande är upphandlingen klar för annonsering. Planen är att leverantören ska kunna tilldelas kontrakt under 2023 och att avtal ska kunna skrivas med driftstart 2024.

De avropande förvaltningarna sluter en gemensam överenskommelse med serviceförvaltningen som reglerar formerna för samarbetet/samverkan under avtalstiden däribland servicenivån och hur

avtalsuppföljning ska ske samt de inbördes ekonomiska förutsättningarna.

Avtalet som avser skolskjuts med taxi avsett för elever med särskilda behov beräknas uppgå till ett värde om etthundrasextio (160) mkr på fyra (4) år.

Skolskjuts - Buss

Ytterligare en komplex och omfattande upphandling under 2023 är den som avser skolskjuts av skolelever med buss. Det rör sig om elever som fått beslut om skolskjuts på grund av avståndet till sin skola. Bussar används också i samband med omlokalisering av elever till andra skolor under tiden som deras skola renoveras samt för att transportera elever till simundervisning. Avtalet som avser skolskjuts med buss uppskattas betinga ett värde om fyrtio (40) mkr räknat på en kontraktstid på fyra (4) år.

Vid datum för denna rapport håller ett upphandlingsunderlag på att tas fram och planen är att det ska annonseras under 2023. Avtalet beräknas träda i kraft från och med höstterminen 2024.

Skolskjuts - IT-stöd

För att underlätta handläggningen av skolskjutsbeslut har förvaltningen upphandlat ett IT-stöd. Vid tiden för denna rapport tillkomst är upphandlingen annonserad och förvaltningen inväntar eventuella anbud. IT-stödet kommer att införas och implementeras under höstterminen 2024. Beräknat värde för upphandlingen är ca sex (6) mkr över hela avtalstiden.

Digitalt bibliotekssystem

Upphandlingen som avser digitalt bibliotekssystem sker i samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Räknat på en avtalstid om fem (5) år beräknas detta kontrakt att uppgå till ungefär tjugo (20) mkr fördelat på de båda förvaltningarna. Kontraktet tilldelades leverantören Axiell Sverige AB.

Digitala pedagogiska IT-stöd

Genom att förvaltningen i så stor utsträckning som möjligt använder sig av stadens befintliga licenspartners och ramavtalspartners har flera IT-stöd som förut upphandlats separat av förvaltningens systemenhet istället kunnat avropas, vilket är en betydligt smidigare hantering.

Planerade upphandlingar 2024 - 2025

Planerad upphandling	Kontraktsvärde (tkr) Ange värde för hela avtalsperioden	Genomförande myndighet om annan än nämnden (Skånes kommuner, ADDA, Kammarkollegiet, annan nämnd etcetera)
IT-stöd för digitalt skolval i grundskolan (8 år)	4 000	

Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar

Av lagstiftning och styrdokument såsom Agenda 2030, barnkonventionen och stadens miljöprogram och inköbspolicy följer att staden har ett ansvar att i sin roll som inköpare beakta miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter i upphandlingar.

Ett systematiskt angreppssätt är avgörande för att säkra att hållbarhetshänsyn tas i varje upphandling. Nedan ska nämnden därför redogöra för hur de systematiskt arbetar med hållbarhetshänsyn.

Nytt för årets rapportering är att nämnden endast ska beskriva hur vissa utvalda hållbarhetskrav ställts i tidigare genomförda upphandlingar.

Med hållbarhetskrav avses både miljökrav och sociala krav. För mer vägledning och information kring hållbarhetsarbete i upphandling, se Vägledning för hållbarhet i upphandling på KOMIN.

Kommunstyrelsen ansvarar för att säkerställa hållbarhetskrav i kommunövergripande upphandlingar/avtal. Redovisning av hållbarhetskrav i dessa upphandlingar/avtal svarar kommunstyrelsen för. När det gäller de upphandlingar som sker via ADDA, Kammarkollegiet eller Skånes kommuner behöver nämnden inte redogöra för de hållbarhetskrav som ställts.

För nämndspecifika upphandlingar som genomförs av egen personal eller via internt/externt ombud, ligger ansvaret för att uppnå en viss hållbarhetsstandard på den enskilda nämnden. Den följande redogörelsen avser således nämndspecifika upphandlingar såväl under som över tröskelvärde och kopplar an till stadens skyldigheter att uppfylla såväl miljöprogrammet som lagkrav. Direktupphandlingar undantas i denna redogörelse.

Upphandlingskategorier som omfattas av tabellerna nedan

Nämnden planerar inte upphandlingar över tröskelvärde under perioden 2024 - 2025.

Cirkulära krav

Cirkulära krav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Välja återbrukade produkter			x
Välja produkter/material som kan återvinnas/återbrukas längre fram			x
Välja flergångsalternativ framför engångsalternativ			x
Reparationsmöjligheter	x		
Cirkulär avyttring (ex. skapa system för att avyttra till återanvändning/materialåtervinning)			x
Efterfråga återvunnet material			x

Krav för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar

Krav för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Cykeltransporter			x
Förnybara drivmedel – transporter och arbetsfordon	x		
El, biogas eller vätgasfordon	x		
Möjliggöra resor i linje med stadens resepolicy			x
Euroklass-krav och utsläppskrav på arbetsmaskiner			x

Arbetsrättsliga krav

Arbetsrättsliga krav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Arbetsrättsliga villkor för lön, semester och arbetstid	x		
Hållbara leveranskedjor (ILO:s kärnkonventioner m.fl.)	x		
Krav på rättvisemärkta produkter (exv. Fairtrade)	x		
Krav på systematiskt arbetsmiljöarbete	x		
Etiska krav på natursten			x

Beskrivning av uppföljning av hållbarhetskrav

Att ställa hållbarhetskrav i upphandling är första steget, men att följa upp kraven är minst lika viktigt. Det är vid uppföljning vi säkerställer att kraven faktiskt efterlevs och får effekt. Det är då vi motverkar osund konkurrens mellan leverantörer som uppfyller kraven och de leverantörer som endast påstår sig uppfylla kraven.

Nytt för årets rapportering är att nämnden ska beskriva hur uppföljning av ställda hållbarhetskrav sker.

För det fall nämnden gör egna upphandlingar över tröskelvärdet ska nämnden beskriva på vilket sätt nämnden arbetar för att följa upp de hållbarhetskrav som ställts i dessa upphandlingar. Frågan avser de upphandlingar som nämnden själv genomför och har ansvar för att följa upp.

Nämnden planerar inte upphandlingar över tröskelvärdet under perioden 2024 - 2025

Produkt och verksamhetsområden där nya hållbara och innovativa inköpslösningar efterfrågas

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka 9–10 miljarder kronor. Kraften i stadens inköp är påtaglig men det krävs ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar. Ett första steg är att skapa en överblick genom att nämnderna identifierar och rapporterar förslag på behov av nya inköpslösningar.

Nya (hållbara och innovativa) inköpslösningar kan bli aktuella när befintliga lösningar inte är tillräckligt effektiva, har för låg kvalitet, är för dyra eller saknas helt. Nya inköpslösningar kan även vara relevanta i de fall det behövs nya angreppssätt för att säkra stadens uppfyllande av miljöprogrammet och Agenda 2030. I sådana fall finns anledning att uppmuntra till nya lösningar.

Nya inköpslösningar behöver ta sin utgångspunkt i det behov som ska tillgodoses. Det handlar om att på ett tydligt sätt beskriva vilken funktion som ska uppnås eller tillgodoses (Vad) men utan att beskriva lösningen (Hur).

För att skapa utrymme för ett hållbart och innovativt perspektiv för att uppnå de behov som staden har krävs god framförhållning då upphandling av nya lösningar är tidskrävande. Vad gäller innovativa inköpslösningar krävs i många fall att verksamheten är beredd att satsa såväl personellt (arbetstid) som ekonomiskt (testbädd) för att finna nya lösningar. Ett resonemang kring innovativa inköpslösningar finns i utredningen Återrapportering - Utredningsdirektiv budget 2018 - Utredda förutsättningar för bättre politisk styrning och främjande av såväl hållbara som innovationsupphandlingar (STK-2019-1134).

Nedan ska nämnden ge förslag på produkt- eller verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas, eller där behovet potentiellt kan lösas på ett mer hållbart sätt.

IT-upphandlingar

Grundskolenämndens målsättning är att förvaltningens upphandlingar av IT-system ska resultera i moderna, säkra och kostnadseffektiva systemstöd under hela avtalstiden, vars syfte är att underlätta för verksamhetens pedagogiska och administrativa arbete. Förvaltningen följer noga den tekniska utvecklingen på marknaden och strävar efter att systemleverantörerna ska bedriva ett aktivt forsknings- och utvecklingsarbete även under innevarande avtalsperiod i syfte att finna nya smarta lösningar på problem. Tillsammans med en aktiv leverantör kan förvaltningen vara delaktig i skapandet av bäst möjliga IT lösning för våra användare.

Exempel på innovation genom digitalisering

I syfte att förenkla och säkerställa en korrekt rapportering av verksamheternas inventarier och stöldbärliga egendom har förvaltningens IT-enhet lagt kraft på att ta fram en smart digital lösning som ska ersätta de omfattande excelfilerna som används idag. IT- och ekonomiavdelningen har tillsammans med representanter på en skola inlett testfas av inventeringssystemet SNIPE-it. Om allt visar sig bra kommer implementeringen av systemet som är kostnadsfritt och av typen Open Source att inledas och införas på bred front i förvaltningen redan under 2024.

Verksamhetens delaktighet i upphandlingar

Grundskoleförvaltningen bidrar med referenspersoner i samband med att Malmö stads upphandlingsenhet genomför kommunövergripande upphandlingar och bidrar på så sätt till att beställarna längst ut i organisationen har möjlighet att framföra sina behov och komma med goda tankar och reflektioner kring vad som fungerar väl och vad som kan förbättras till nästa upphandling. En ytterligare aspekt är att de personer i verksamheten som i sitt arbete är ytterst berörda av de varor och tjänster som upphandlas får en djupare förståelse för sin roll i sammanhanget, vilket får anses värdefullt och innovationsfrämjande när dessas kompetens och motivation på detta sätt tas till vara.

Fortbildning och information om inköp och upphandling

Förvaltningens inköpssamordnare fungerar som verksamheternas kontaktperson i inköps- och avtalsfrågor. Inom ramen för mötesformen aktuellt för administrativa chefer och skoladministratörer informerar förvaltningen löpande om nyheter och förändringar inom aktuella avtalsområden. Det är även ett bra tillfälle för verksamheterna att komma till tals och kommentera avtal utifrån ett beställarperspektiv. Kommunikation kring aktuella inköpsfrågor och avtal sker även löpande genom utskick i Chefsnytt.

Samverkansskyldighet

I samband med inköp eller upphandling som kan leda till viktigare förändring av verksamheten sker samverkan i flera steg med dem kollektivavtalsbärande fackliga organisationerna som har medlemmar som kan komma att påverkas av den föreslagna förändringen av verksamheten. En fungerande samverkan förutsätter kommunikation och förtroende mellan parterna och en tidig dialog eftersträvas. Härigenom ges förvaltningens berörda medarbetare möjlighet att på ett tidigt stadium inkomma med synpunkter och förslag, vilket är till gagn både för arbetstagaren och arbetsgivaren.

Varje elevs bästa skola

Inom ramen för grundskoleförvaltningens strategiska utvecklingsarbete som går under namnet VEBS "Varje elevs bästa skola" och som omfattar förvaltningens samtliga medarbetare läggs fokus på VAD förvaltningen behöver göra och HUR den ska göra det för att leva upp till det nationella utbildningsuppdraget och skapa varje elevs bästa skola. VEBS ska således även genomsyra och prägla förvaltningens upphandlingar.

Ramverket innehåller fyra VAD:

- Vår gemensamma riktning styr prioriteringar och beslut.
- Vårt ledarskap ger resultat och effekter för våra elever.
- Vårt kvalitets- och förbättringsarbete baseras på data och evidens.
- Vi fördjupar vårt lärande systematiskt och tillsammans.

Barn och ungas medverkan och tillgänglighet

Sedan FN:s barnkonvention blev svensk lag bedöms förvaltningens upphandlingar utifrån vilka möjliga konsekvenser för barn och unga som de kan leda till och om möjligt involvera eleverna under någon del i upphandlingen så att deras åsikter kan höras. Upphandlingar ska också tillgänglighetsanpassas så att upphandlade varor och tjänster inkluderar allas behov så långt som möjligt

Förråd med inventarier med cirkulärt förhållningssätt

Grundskoleförvaltningen förfogar över ett förråd där begagnade skolmöbler och inventarier från verksamheten förvaras. Syftet är att se till så att funktionsdugliga inventarier till exempel skolbänkar, bord och stolar samt hyllor och skåp och i viss mån övrig utrustning kan mellanlagras i väntan på att behov uppstår i en annan verksamhet. På så sätt undviker förvaltningen att fungerande inventarier kasseras i förtid, vilket är en vinst både för miljön och skolorna och ytterst för Malmös skattebetalare. Denna metod skulle kunna skalas upp och gälla alla Malmö stads nämnder då det kan finnas ett behov av att inredningen byter användare även över förvaltningsgränsen. Bäst vore så klart om detta kopplades till ett digitalt användargränssnitt så att inventarierna kan katalogiseras och visualiseras.

Miljöhus

För att underlätta källsorteringen och därmed förbättra återvinningsgraden av olika avfall har grundskoleförvaltningen under de senaste åren låtit uppföra fler miljöhus på skolorna. Grundskoleförvaltningen ser positivt på den kommunövergripande upphandlingen som avser hämtning av källsorterat avfall.